

הכנותיו של יהושע פרק א'

הסיפור

הנה בא היום המר והנמהר - יום בו כבה השמש בצהרים, **יום ז' באדר**, בשנת הארבעים לצאת בניי מארץ מצרים. זהו היום בו אמר בורא העולם למשה, הרועה הנאמן: עלה אל הר העברים הזה, ונאספת אל עמך.

זרח השמש ובא השמש - עד שלא שקעה שמשו של משה, זרחה שמשו של יהושע. עוד בחייו של משה אמר לו הקב"ה: קח את יהושע בן נון, איש אשר רוח בו... וסמכת את ידך עליו... ונתת מהודך עליו... על פיו יצאו ועל פיו יבאו. על פיו יצאו בעתיד, ויבאו. אך בחייו של משה, משה מלך. הוא עוד מנהיג את העם. **ורק כעת, אחרי מותו**, החלה מלכותו של **יהושע להאיר**. כי אין מלכות נוגעת בחבירתה, אף כמלא נימה.

בימי האבל הכבד - אנו עומדים כעת. בתוך השלושים, למותו של איש האלוקים. לסוף שלושים יום אלו, עתיד יהושע להנהיגם, להכניסם, לארץ המובטחת. יהושע ולא משה. כי על משה נגזר, להישאר במדבר. על משה נגזר, במי מריבה, שלא יכניסם לארץ הקודש. ועוד בטרם תמו ימי האבל, **החל יהושע בהכנות למצוות כיבוש הארץ**.

וישלח יהושע מרגלים - לחפור את הארץ, את יריחו. **וביום ד' בניסן שלחם**, שלשה ימים קודם תום ימי הבכי והמספד, לידע מהיכן נוחה היא ליכבש, וכיצד יוכלו להבקיע דרך, ולפתוח את השער, על מנת ליכנס לארץ ירושתם. ויריחו סוגרת ומסוגרת מפני בני ישראל.

ואף הזכיר להם - באותו הזמן, לבני גד ולבני ראובן, את אשר צוו מפי משה. וכך אמר להם: זכרו את הדבר אשר צוה אתכם משה... ואתם תעברו חמושים לפני אחיכם...

ואז... אז בא דבר השם אל יהושע - והתהפכה הקערה על פיה. כי מחשבת יהושע היתה, שכעת מתחילה תקופה חדשה בהנהגה. תמה תקופת המדבר, תקופה בא הונהגו שלא ע"פ גדרי הטבע ומשפטיו. הליכתם במדבר פלאית היתה, וניסית. ואילו עתה,

מתחילה תקופה, שבה יונהגו בתוך חוקות הטבע. וא"כ בבואם להילחם בכנעני, עליהם להשתמש בכלי המלחמה, ובתכסיסיה.

ואז, **ביום ז' בניסן** - היום בו שלמו ימי אבל משה, בא דבר השם אל יהושע, ויאמר לו: **קום עבור את הירדן...** - אל תילחם. לא נאמר לו לערוך מלחמה, כי אם לעבור ולדרוך על האדמה. על אדמת הקודש. - כי כל **מקום אשר תדרוך** כף רגלכם בו, לכם נתתיו. כאשר הייתי עם משה אהיה עמך...¹ חזק ואמץ... לא ימוש ספר התורה הזה מפידך... כי אז תצליח את דרכיך, ואז תשכיל.

והקערה התהפכה - כי **אין צורך במרגלים**. גם ירושת הארץ תהיה באותה הנהגה על טבעית. ואף **אין טעם בחלוצים** לפני המחנה. אין עליהם לעשות כלום, רק לעבור.

עכשיו כבר אין יהושע מחכה לשוב המרגלים - לדיעה מה יעשה? ומי יצא לפניהם, ולהיכן? ואת מה יתקיפו, וכיצד? הדבר הנדרש הוא לקיים את צויו של המקום שציווה לעבור את הירדן. לפיכך **מזרו יהושע** את העם, **והשוטרים עוברים** בפקודתו. ומודיעים כי: בעוד שלשת ימים אתם עוברים את הירדן... הכינו לכם צידה...

עוברים - לרשת את הארץ.

הארץ - אשר השם אלוקיכם נותן לכם לרשתה.

ובח' בניסן - שבו המרגלים. ובי' בחודש, חצו בני ישראל את הירדן.

¹ **חזק ואמץ** - הנה שלשה פעמים יחזור הקב"ה בדבריו אל יהושע, ויאמר לו חזק ואמץ.

א. בנהגת הציבור. וידוע כי רב המריבות המתגלעות בין אנשים הוא על נכסיהם וירושתם, ע"כ אמר לו הקב"ה ליהושע: **חזק ואמץ** כי אתה **תנחיל** את העם הזה את הארץ.

ב. לנהוג בדרך התורה והמוסר, וכן עליו לשמש דוגמא אישית. זאת ועוד, כל הצלחתם במלחמה תלויה היו בלימוד התורה וקיום המצוות, וע"ב הזהירו הי"ת בייחוד: רק **חזק ואמץ** מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר צנך משה עבדי אל תסור ממנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך.

ג. במלחמת שבעה עממין. כי יש צורך באומץ לעמוד בקשרי המלחמה, ובעל לב רך לא יוכל לקיים מצוה זו, ולא להחיות כל נשמה. ע"כ נצטווה מפי הגבורה: **חלוא צויתיד חזק ואמץ** אל תערץ ואל תחת כי עמך יהנה אלהיך בכל אשר תלך.

במהברות:

סיכום:

בפרק א' שלשה נושאים.

1. נבואת יהושע.

הזמן: אחר תום ימי אבל משה.

תוכן הדברים: א. צווי על מעבר הירדן, וכיבוש הארץ.

ב. חזק ואמץ ב: הנהגת הציבור, שמירת התורה, מלחמה.

ג. התנאי להצלחה: התמדה בלימוד התורה ושמירת המצוות.

2. צווי השוטרים.

הזמן: אחר הנבואה.

תוכן הדברים: בעוד שלשה ימים עוברים את הירדן. הכינו צידה.

3. צווי בני גד ובני ראובן.

הזמן: בעת שליחת המרגלים.

תוכן הדברים: א. יהושע מזכיר לשניים וחצי השבטים את התנאי שהתנה עמם

משה, הם יקבלו נחלה בעבר הירדן המזרחי, ויצאו חלוצים לפני

העם, עד שיכבשו ויחלקו.

ב. הסכמת השבטים. ככל אשר שמענו אל משה כן נשמע אליך.

והמורד בדך יהרג.

שאלות חזרה:

1. ויהי אחרי מות משה עבד ה'. מהי ההדגשה אחר מות משה?
2. מדוע בתחילה שלח יהושע מרגלים? ולבסוף לא המתין לתשובתם?

שאלת הכנה:

עייני היטב בפרק ב' ועני!

1. כמה פעמים נשבעו המרגלים לרחב? מתי?
2. מה היתה מטרת שליחת המרגלים? והאם מילאו את שליחותם?

תשובות:

שאלות חזרה

1. ההדגשה אחרי מות משה, רח לאחר מות משה יכל יהושע להנהיג. אין הזכרה מאירה, אלא לאחר עקיעת השמש.
2. בתחילה שלח יהושע מרגלים, כיון שחש שהמלחמה תהיה באופן טבעי, ואחר הנבואה שמלחמה תהיה נסיית, זה המתיין לתשובתם אלא מיד החל להתכונן לתחיית הירדן.

שאלות הכנה

1. המרגלים נשבעו לרחב פעמיים. בפעם הראשונה כאשר עזי"ן ה' 22'תה. ובפעם השנייה כאשר כבר ה' 2 בחוץ. כלומר, כאשר החלו לרדת בתצפית בעד התאון.
2. מטרת שליחת המרגלים היתה לתפוס את הארץ את יריחו. ומתשובתם שהיבו ליהושע, "וגם נאמנו כל יושבי הארץ מפנינו", נאמנו למדים, כי גם זה נשאלו לזרר. וא"כ הצליחו בעליחותם.